

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/73/2019
Identifikačné číslo spisu:	1112213758
Dátum vydania rozhodnutia:	28.09.2021
Meno a priezvisko:	Mgr. Dušan Čimo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:1112213758.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu E.. A. V., trvale bytom v L., R. X, zastúpeného JUDr. Dagmar Válovičovou, advokátkou v Bratislave, Gajova 11, proti žalovanej UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a.s., so sídlom v Prahe 4 - Michle, Želetavská 1525/1, Česká republika, konajúcej prostredníctvom organizačnej zložky podniku zahraničnej osoby UniCredit Bank Czech Republic and Slovakia, a.s., pobočka zahraničnej banky, so sídlom v Bratislave, Šancová 1/A, o zaplatenie 4.392,01 USD s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 12C/96/2012, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 30. augusta 2016 sp. zn. 5Co/632/2014, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 30. augusta 2016 sp. zn. 5Co/632/2014 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a d ě l š i e k o n a n i e .

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 2. júla 2014 č. k. 12C/96/2012 - 121 I. zastavil konanie v časti o zaplatenie 2% úroku z vkladu za rok 2010 a 2011 a za čas od 1. januára 2012 do 21. januára 2012, II. v časti o zaplatenie 4.392,01 USD s úrokom z omeškania vo výške 2% ročne od 7. mája 2012 do zaplatenia žalobu zamietol a III. žalovanej nepriznal náhradu trov konania. Vychádzal z toho, že žalobca sa na žalovanej domáhal zaplatenia sumy 4.392,01 USD s úrokom z omeškania ako rozdielu vzniknutého po tom, čo 26. januára 2012 predložil žalovanej vkladnú knižku č. 003-00105576 so zostatkom 4.402,96 USD, pričom pracovníčka žalovanej v jeho vkladnej knižke uskutočnila úkony, ktorými ju nepoveril s tým, že žalovaná znížila zostatok na vkladnej knižke zo sumy 4.402,96 USD na 10,95 USD. Svoje rozhodnutie právne odôvodnil ustanovením § 96 ods. 1 až 3 Občianskeho súdneho poriadku (zákona č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej tiež len „O. s. p.“) a §§ 778 a 779 a § 781 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka (zákona č. 40/1964 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej tiež len „O. z.“) a vecne nad rámec čiastočného späťvzatia žaloby tým, že k 22. februáru 2010 bola preukázaná iná výška vkladu, ako je zapísaná vo

vkladnej knižke žalobcu, a preto v zmysle § 781 ods. 2 O. z. bola vyvrátená domnienka o výške vkladu 4 402,96 USD, zapísaná v predmetnej vkladnej knižke k takémuto dňu. Výpismi z hlavného bankového systému žalovanej mal súd prvej inštancie za preukázané, že výška vkladu žalobcu k vyššie uvedenému dňu predstavovala 10,95 USD. Preto keď sa žalobca domáhal zaplata vkladu 4.392,01 USD (ako rozdielu súm 4.402,96 USD a 10,95 USD, vzniknutého jednostranným znížením jeho vkladu žalovanou), jeho žalobu nešlo považovať za dôvodnú, konštatoval súd prvej inštancie, ktorý napokon rozhodnutie o trovách konania odôvodnil právne ust. § 142 ods. 1 O. s. p. a vecne úspechom žalovanej, ktorej ale v konaní trovy nevznikli.

2. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Bratislave (ďalej tiež len „odvolací súd“ a spolu so súdom prvej inštancie tiež len „nižšie súdy“) rozsudkom z 30. augusta 2016 sp. zn. 5Co/632/2014 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie (podľa výroku ako celok - pozn. Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ďalej tiež len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) potvrdil podľa § 387 ods. 1 aj 2 Civilného sporového poriadku (zákona č. 160/2015 Z. z., dnes už i v znení zákonov č. 87/2017 Z. z., 350/2018 Z. z., 423/2020 Z. z. a 211/2021 Z. z., ďalej tiež len „C. s. p.“) a žalovanej priznal náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Skonštatoval správnosť vykonaného dokazovania súdom prvej inštancie aj ním podložených skutkových zistení. Uviedol, že súd prvej inštancie mal správne za preukázané, že výška vkladu žalobcu k 22. februáru 2010 bola iná, ako je zapísaná v jeho vkladnej knižke a to reálne 10,95 USD. K odvolacej námietke žalobcu, týkajúcej sa nezachovania päťdňovej lehoty na prípravu pojednávania podľa § 115 ods. 2 O. s. p. uviedol, že súd prvej inštancie poskytol žalobcovi vyjadrenie žalovanej z 27. júna 2014 k oboznámeniu na pojednávaní 2. júla 2014, pričom žalobca na pojednávaní nenamietal, že by nemal na oboznámenie sa s týmto vyjadrením poskytnutý dostatočný čas. Záverom odvolací súd zdôraznil, že žalobca v rámci svojho odvolania neprezentoval žiadne ďalšie podstatné tvrdenia, ktoré by spochybňovali vecnú správnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil právne ust. § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 C. s. p. a vecne úspechom žalovanej a právnou úpravou, na základe ktorej o výške náhrady trov rozhodne samostatným uznesením súd prvej inštancie.

3. Proti takémuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z ustanovení § 420 písm. f/ C. s. p. a § 421 ods. 1 písm. b/ C. s. p. v spojení s § 422 ods. 1 písm. b/ C. s. p. Postupom súdu prvej inštancie bola podľa dovolateľa porušená rovnosť strán sporu, pričom k náprave nedošlo ani pred odvolacím súdom. Namietal nedostatočne zistený skutkový stav, proces dokazovania i závery dokazovania súdov oboch inštancií. Podľa jeho názoru odvolací súd v rozpore so skutočnosťou a s obsahom spisu konštatoval, že žalobca nenamietol dostatočný čas na oboznámenie sa s vyjadrením žalovanej spolu s prehľadom úrokových sadzieb žalovanej na vkladných knižkách v rokoch 2010 až 2012, ktoré osobne prevzal na pojednávaní 2. júla 2014 a súd prvej inštancie nerozhodol preto o odročení tohto pojednávania. Zdôraznil, že súd prvej inštancie napriek jeho návrhu nerozhodol o nepripustení žalovanou na pojednávaní 2. júla 2014 predložených dôkazov (listín v rozsahu 66 listov s viac než tisícovou čísel a účtovných závierok žalovanej za nevedno koľko rokov) z dôvodu jeho rozsiahlosti, hoci tento dôkaz odmietol žalobca na pojednávaní prevziať. Ďalej namietal, že súd prvej inštancie počas výsluchu svedkyne pojednával v jeho krátkej neprítomnosti, keď sa zo zdravotných dôvodov vzdialil mimo pojednávacej miestnosti. V dôvodoch dovolania ďalej podrobne rozoberal skutkový a právny stav veci. Uviedol, že je potrebné aj vo verejnom záujme zaujať stanovisko k otázke, „či zákonom ustanovenú právnu domnienku správnosti bankou vykonaných zápisov vo vkladnej knižke (§ 781 ods. 2 O. z.) možno vyvrátiť púhym účtovníctvom, vedeným jednou stranou sporu bez akejkoľvek ingerencie alebo možnosti kontroly zo strany vkladateľa“. Navrhol preto rozsudky oboch nižších súdov zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, alternatívne aby najvyšší súd vo veci sám rozhodol tak, že napadnuté rozsudky zmení a žalobe vyhovie.

4. Žalovaná navrhla dovolanie odmietnuť ako neprípustné, prípadne ho zamietnuť ako nedôvodné. Podľa nej nie sú splnené podmienky zmätočnosti súdneho konania podľa § 420 písm. f/ C. s. p., nakoľko pred nižšími súdmi bolo žalobcovi umožnené realizovať jeho procesné práva a do práva na spravodlivý proces nepatrí právo žalobcu, aby sa súd stotožnil s jeho právnymi závermi. Poukázala tiež na neuvedenie (dovolateľom) konkrétnej právnej otázky, ktorú je potrebné vyriešiť (a dovolací súd ju dosiaľ neriešil).

5. Najvyšší súd uznesením z 23. januára 2018 sp. zn. 4 Cdo 47/2017 dovolanie odmietol a žalovanej priznal náhradu trov dovolacieho konania. V otázke možnosti súbežného uplatnenia dôvodov prípustnosti dovolania vychádzal dovolací súd z uznesenia veľkého senátu občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu (ďalej tiež len „veľký senát“) z 19. apríla 2017 sp. zn. 1 VCdo 2/2017, ktorým bolo konštatované, že: a/ kumulácia dôvodov prípustnosti dovolania v zmysle § 420 a § 421 C. s. p. je neprípustná, b/ ak sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti podľa oboch uvedených ustanovení, dovolací súd sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 C. s. p. a c/ ak sú v dovolaní uplatnené viaceré vady zmätočnosti uvedené v § 420 písm. a/ až f/ C. s. p., dovolací súd sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí výlučne na skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska existencie tej vady zmätočnosti, ktorá je v tomto ustanovení uvedená na prednejšom mieste. Vec prejednávajúci senát, riadiaci sa týmto názorom skúmal prípustnosť dovolania žalobcu len podľa ustanovenia § 420 C. s. p. (nezaoberal sa teda prípustnosťou jeho dovolania z hľadiska ustanovenia § 421 ods. 1 C. s. p. a neskúmal preto ani, či odvolací súd riešil právnu otázku dosiaľ dovolacím súdom nevyriešenú). Vzhľadom na viazanosť dovolacieho súdu uplatneným dovolacím dôvodom bolo v dovolacom konaní potrebné posúdiť, či došlo k vade konania v zmysle § 420 písm. f/ spôsobom, ktorý uvádzal žalobca.

6. K dovolateľovým námietkam najvyšší súd už dávnejšie uviedol, že dôvodom znemožňujúcim realizáciu procesných oprávnení účastníka konania (a zakladajúcim prípustnosť dovolania) nie je nedostatočné zistenie rozhodujúcich skutkových okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (R 37/1993, R 125/1999, R 42/1993 a 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 2 Cdo 130/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012). Podľa názoru senátu 4 C najvyššieho súdu nedošlo k vade v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p. a preto bolo potrebné dovolanie odmietnuť podľa § 447 písm. c/ C. s. p. ako procesne neprípustné, nakoľko žiaden z postupov uvádzaných žalobcom v dovolaní nespôsobil porušenie jeho práva na spravodlivý proces. K námietke neposkytnutia mu dostatku času na oboznámenie sa s obsahom vyjadrenia žalovanej a ďalšími listinami uviedol, že zo spisu bolo zrejmé, že na pojednanie veci nariadil súd prvej inštancie pojednávanie na 28. mája 2014, ktoré uznesením odročil na 2. júla 2014 s tým, že prítomný žalobca aj žalovaná tento termín vzali na vedomie. Súd prvej inštancie uložil žalovanej, aby v lehote 30 dní založila do spisu prehľad úrokových sadzieb na vkladných knižkách za roky 2010 až 2012, pričom žalovaná takto prehľad súdu predložila (27. júna 2014). Z obsahu zápisnice o pojednávaní konanom 2. júla 2014 (č. l. 108 spisu) vyplynulo, že žalobcovi bolo na tomto pojednávaní doručené vyššie uvedené podanie žalovanej spolu s prílohou, žalobca ale nedostatok času na prípravu pred pojednávaním v zmysle § 115 ods. 2 O. s. p. v súvislosti s potrebou oboznámenia sa s vyjadrením žalovanej, resp. s prehľadom jej úrokových sadzieb na vkladných knižkách v rokoch 2010 až 2012 nenamietal a preto výskyt namietanej zmätočnej vady nezaložilo to, že súd prvej inštancie pokračoval v pojednávaní (keď aj sám žalobca v dovolaní uvádza, že nechcel ihneď žiadať o odročenie pojednávania). K ďalšej chybe, ku ktorej malo dôjsť pojednávaním súdu prvej inštancie počas výsluchu svedkyne v krátkej neprítomnosti žalobcu (ktorý sa zo zdravotných dôvodov vzdialil mimo pojednávacej miestnosti) z obsahu zápisnice o pojednávaní (č. l. 107 spisu) vyplýva, že na pojednávaní sa zúčastnil žalobca a žalovaná, bola na ňom vypočutá svedkyňa H. K. a žalobca v priebehu výsluchu svedkyne so súhlasom súdu v čase od 10.00 hod. do 10.05 hod. zo zdravotných dôvodov opustil pojednávaciu miestnosť, pričom po jeho návrate výsluch svedkyne pokračoval s tým, že otázky na svedkyňu boli kladené aj žalobcom. V tomto prípade tak podľa dovolacieho súdu boli dané procesné predpoklady, za ktorých môže súd vykonávať dokazovanie, žalobcovi nebolo upreté právo osobne sa zúčastniť pojednávania a dokazovania (konkrétne klásť svedkyňu v zmysle § 126 ods. 3 O. s. p. otázky a realizovať z rovnakého ustanovenia vyplývajúce procesné oprávnenia účastníka konania) a ani týmto postupom súdu prvej inštancie tak nedošlo k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces.

7. Na základe ústavnej sťažnosti žalobcu Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej tiež len „ústavný súd“) nálezom zo 6. decembra 2018 č. k. II. ÚS 276/2018-32 rozhodol (o. i.), že základné právo sťažovateľa (žalobcu) podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ústavného zákona SNR č. 460/1992 Zb. v znení neskorších ústavných zákonov, ďalej tiež len „ústava“) uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo

47/2017 z 23. januára 2018 porušené bolo a toto uznesenie zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Predmetom posúdenia ústavného súdu v kontexte argumentácie sťažovateľa bola otázka, či je z ústavného hľadiska udržateľný taký prístup najvyššieho súdu ako súdu rozhodujúceho o dovolaní, v zmysle ktorého ak sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti podľa § 420 aj § 421 C. s. p., sa dovolací súd pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 C. s. p. K tejto otázke už ale prijal ústavný súd (uznesením č. k. PLz. ÚS 1/2018-22 z 25. apríla 2018) zjednocujúce stanovisko v znení: „Pokiaľ sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 Civilného sporového poriadku, ako aj § 421 Civilného sporového poriadku a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 Civilného sporového poriadku, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky. Rovnako, pokiaľ sú v dovolaní uplatnené viaceré vady zmätočnosti uvedené v § 420 písm. a/ až f/ Civilného sporového poriadku a Najvyšší súd Slovenskej republiky sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí výlučne na skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska existencie tej procesnej vady zmätočnosti, ktorá je v tomto ustanovení uvedená na prednejšom mieste, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.“ Toto zjednocujúce stanovisko bolo plne aplikovateľné aj v prerokováanej veci, ústavný súd naň v plnom rozsahu poukázal a uzavrel, že pokiaľ sťažovateľ v podanom dovolaní uplatnil súbežne dôvody prípustnosti dovolania podľa § 420 aj § 421 C. s. p. a najvyšší súd sa v uznesení napadnutom sťažnosťou pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzil len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska § 420 C. s. p., porušil tým základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

8. Najvyšší súd je viazaný právnym názorom ústavného súdu, ktorý vyslovil v náleze (§ 56 ods. 6 zákona č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších zmien a doplnení, platného a účinného v čase vydania nálezu v prejednávanej veci, ako aj § 134 ods. 1 veta druhá zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov, taktiež už v znení neskorších zmien a doplnení, ktorý skorší zákon nahradil); čo vo vzťahu k otázke prípustnosti kumulácie dôvodov prípustnosti dovolania platí tým skôr, ak je tu už i novšie uznesenie veľkého senátu z 21. marca 2018 sp. zn. 1 VCdo 1/2018, ustalujúce prípustnosť kumulácie dôvodov, ktorým bol skorší opačný názor veľkého senátu prekonaný. Pretože však na druhej strane za stavu zrušenia jeho vlastného rozhodnutia (najvyššieho súdu) senát najvyššieho súdu majúci vec prejednať a rozhodnúť opätovne nie je viazaný názorom vysloveným v takom (zrušenom) rozhodnutí (ktorého takto - pominúc na tomto mieste odmietnutie správnosti kľúčového názoru v ňom vysloveného ústavným súdom - už niet) a nevzniká mu preto ani povinnosť sa v prípade záujmu na odchýlení sa od skôr vysloveného názoru obrátiť na veľký senát (§ 48 ods. 1 C. s. p. a contrario); dovolací súd bol znovu konfrontovaný s otázkou posúdenia existencie oboch dovolaní uplatnených dôvodov prípustnosti dovolania (podľa § 420 písm. f/ C. s. p. aj § 421 ods. 1 písm. b/ rovnakého zákona), v súlade s logikou procesnej úpravy však samozrejme v poradí priradenom im chronológiou príslušných ustanovení zákona.

9. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 C. s. p.) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C. s. p.) strana, v ktorej neprospech bolo vydané napadnuté rozhodnutie (§ 424 C. s. p.), za splnenia tiež podmienky zastúpenia takejto strany v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 C. s. p.), na ktorej by inak v tomto prípade (rovnako ako na spísaní dovolania advokátom) pre zákonom požadované právnické vzdelanie samotného dovolateľa ani nebolo potrebné trvať (§ 429 ods. 2 písm. a/ C. s. p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou C. s. p.) dospel k záveru, že dovolanie je prípustné a tiež dôvodné.

10. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 C. s. p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach §§ 420 a 421 C. s. p.

11. Podľa § 420 C. s. p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, a/alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Podľa § 421 ods. 1 C. s. p. je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

13. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ C. s. p. nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (1 Cdo 42/2017, 2 Cdo 20/2017, 3 Cdo 41/2017, 4 Cdo 131/2017, 7 Cdo 113/ 2017, 8 Cdo 73/2017 - tu aj k uvedenému neskôr sa pritom žiada poznamenať, že rozhodnutiami s časťou spisovej značky tvorenou súborom písmen „Cdo“ sa rozumejú rozhodnutia najvyššieho súdu z ním uskutočnených dovolacích konaní). Dovolací súd preto aj v tomto prípade skúmal opodstatnenosť argumentácie dovolateľa, že v konaní došlo k ním tvrdenej vade zmätočnosti.

14. Pojmovým znakom vady zmätočnosti uvedenej v ustanovení § 420 písm. f/ C. s. p. je, že k nej došlo nesprávnym „procesným“ postupom súdu, ktorý znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol konanie), znemožňujúca strane sporu (skôr a dnes ešte v mimosporových konaniach stále účastníkovi konania) realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (tu por. R 129/1999 a 1 Cdo 202/2017, 2 Cdo 162/2017, 3 Cdo 22/2018, 4 Cdo 87/2017, 5 Cdo 112/2018, 7 Cdo 202/2017 a 8 Cdo 85/2018). Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

15. Žalobca dovolaním namietal (popri nedostatkoch spomínaných už vyššie a vytýkaných primárne súdu prvej inštancie) tiež, že k vade zmätočnosti predpokladanej ustanovením § 420 písm. f/ C. s. p. došlo v dôsledku toho, že odôvodnenie napadnutého rozsudku odvolacieho súdu nemá zákonom stanovené náležitosti, keď v skutočnosti neobsahuje žiadne odôvodnenie - doslovne napr. (citované z dovolania) „krajský súd okrem výroku a poučenia cca 90% rozsudku opakuje prvostupňový rozsudok poukazom na stotožnenie sa s ním a postup podľa § 387 ods. 2 C. s. p. Lenže cit. ustanovenie § 387 má aj odsek 3, ktorý výslovne ustanovuje, že odvolací súd sa m u s í (podčiarknuté mnou - rozumej dovolateľom) vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v dovolaní“ a „to odvolací súd neurobil a v dvoch krátkych odstavcoch, ktoré nasledujú po odkaze na § 387 ods. 2 C. s. p. (body 21 a 22 rozsudku) tak ani nemohol urobiť“. Táto námietka spolu s nasledujúcim výpočtom najdôležitejších odvolacích námietok a tvrdení, ktoré podľa dovolateľa zostali bez zákonom prikázananej reakcie (zorađených pod 10 odrážok - pozn. najvyššieho súdu) je mimo akúkoľvek pochybnosť uplatnením tej výhrady voči postupu súdu, podľa ktorej k porušeniu práva strany sporu na spravodlivý proces došlo aj nepreskúmateľnosťou (arbitrárnosťou) rozhodnutia, ktoré náležite (či v tomto prípade presnejšie vôbec) nereaguje na odvolaciu argumentáciu.

16. Rozhodovacia prax dovolacieho súdu vo vzťahu k problému patričného odôvodňovania súdnych rozhodnutí v minulosti pomerne dlhý čas nebola jednotná a ešte v režime skoršej procesnej úpravy (O. s. p.) takýto nedostatok v postupe súdu dielom považovala len za tzv. inú vadu (na ktorú šlo prihladiť len vtedy, ak tu šlo o prípad dovolania výslovne zákonom pripusteného, v tejto súv. por. o. i. R 119/1998), dielom potom za jednu z podôb postupu súdu odnímajúceho účastníkovi konania možnosť konať pred súdom (podľa § 237 písm. f/ O. s. p., resp. neskôr odseku 1 písm. f/ rovnakého ustanovenia, tu por. najmä 4 Cdo 171/2005), kedy zistenie výskytu diskutovanej vady samo osebe zakladá nielen dôvodnosť, ale aj prípustnosť dovolania. Túto nejednotnosť sa na samom sklonku „života“ skoršej procesnej úpravy dovolací súd pokúsil odstrániť za pomoci zjednocujúceho stanoviska občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu z 3. decembra 2015, uverejneného v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako R 2/2016 s právnymi vetami, podľa ktorých „nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.“ a „výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.“. Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska dotkli v tom smere, že sa stala neaktuálnou jeho prvá veta (tá o inej vade konania, s ktorým pojmom slovenský civilný proces po rekodifikácii už nepracuje), naďalej však za použiteľnú treba považovať jeho druhú vetu, hovoriacu o tom, že ak nedostatky v argumentácii presiahnu objektívne akceptovateľnú mieru, treba to už považovať za porušenie práva na spravodlivý proces (v zmysle novej terminológie v C. s. p.).

17. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu v prejednávanej veci vyplýva, že si v ňom súd povolaný rozhodnúť o riadnom opravnom prostriedku v prvej inštancii neúspešného žalobcu nad rámec rekapitulácie priebehu konania a nepochybne značne všeobecných konštatovaní o neopodstatnenosti odvolania (bod 17. odôvodnenia rozsudku in fine), riadnom zistení (súdom prvej inštancie) skutkového stavu, vykonaní dokazovania v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností, správnom zhodnotení jeho výsledkov a správnych skutkových i právnych záveroch, ako aj o ich náležitosti, jasnom a výstižnom odôvodnení spolu s odkazmi na príslušné ustanovenia C. s. p. (bod 18) a obmedzení sa na konštatovanie správnosti dôvodov súdu prvej inštancie pre stotožnenie sa s nimi (bod 19) vystačil už len s citáciou § 781 ods. 2 O. z. (bod 20), so závermi o preukázaní „vykonaným dokazovaním“ inej výšky vkladu ku dňu 22. februára 2010, než bola zapísaná vo vkladnej knižke žalobcu a to sumy 10,95 USD, o vyvrátení tým zákonnej domnienky o zapísanej výške vkladu a o preukázaní poskytnutia žalobcovi súdom prvej inštancie vyjadrenia banky (žalovanej) z 27. júna 2014 k oboznámeniu na pojednávaní 2. júla 2014, pričom žalobca nedostatok času na oboznámenie sa s týmto vyjadrením nenamietal (bod 21) a napokon s uvedením, že žalobca v rámci odvolania neprezentoval žiadne ďalšie podstatné tvrdenia, ktoré by spochybňovali vecnú správnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie (bod 22).

18. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody (§ 387 ods. 2 C. s. p.); odvolací súd sa však v odôvodnení musí zaoberať podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie a rovnako sa odvolací súd musí vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní (§ 387 ods. 3 C. s. p.).

19. V danom prípade nemožno inak, než konštatovať, že odvolací súd sa napriek výslovnému príkazu urobenému súčasťou ustanovenia § 387 ods. 3 C. s. p. nevysporiadal v odôvodnení svojho rozsudku s podstatnými tvrdeniami žalobcu, uvedenými v odvolaní a to buď vôbec alebo len veľmi povrchne a v tej najvšeobecnejšej možnej podobe, teda čo do kvalitatívnych požiadaviek na objektívne uspokojivé odôvodnenie súdneho rozhodnutia nedostatočne. Toto platilo predovšetkým (nie však len) u tej námietky žalobcu procesnej povahy, ktorú z pohľadu rešpektovania jeho práva na spravodlivý proces možno označiť za kardinálnu (kľúčovú) a ktorej podstatou bola požiadavka odvolateľa na odpoveď, či za

korektný a najmä k jeho procesným právam patrične šetrný možno považovať ako spôsob procesnej obrany žalovanej v prejednávanej veci, spočívajúci v doručení ňou vyjadrenia k žalobe spolu s ďalšími listinami v rozsahu 93 strán textu (č. l. 58 - 104 p. v. spisu), z prevažnej časti tvorených množstvom číselných údajov po odročení skoršieho pojednávania aj za účelom doplnenia takýchto podkladov posledný deň súdom určenej 30-dňovej lehoty (pri vydaní odročujúceho uznesenia 28. mája 2014 a datovaní vyjadrenia žalovanej, ako aj jeho príchode súdu prvej inštancie 27. júna 2014, tu por. č. l. 50 a 58 spisu) a zároveň púhe 2 pracovné dni (30. júna a 1. júla 2014) pred novým termínom pojednávania (2. júla 2014), tak aj následný postup súdu, ktorý vyjadrenie žalovanej doručil žalobcovi až na pojednávaní, napriek výslovnému namietaniu (žalobcom) prílišného rozsahu ďalších listín a krátkosti času na oboznámenie sa s nimi aj tieto pripustil ako dôkaz, zo samotného nedostatku explicitne vyjadrenej požiadavky žalobcu na odročenie pojednávania za účelom oboznámenia sa s vyjadrením žalovanej vyvodil jeho súhlas s prejednaním veci aj napriek zjavnému neuplynutiu medzi dorúčením vyjadrenia a vykonaním pojednávania rádovo ani hodín (niečo ešte aspoň 5 dní podľa § 115 ods. 2 O. s. p.) a následne vo veci tiež rozhodol.

20. Možnosť plného stotožnenia sa odvolacieho súdu s odôvodnením ním preskúmaného rozhodnutia súdu prvej inštancie, obmedzenie sa ním (odvolacím súdom) na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia (ako pravidlo) a ďalšia možnosť doplnenia na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalších dôvodov (v tomto prípade možnosť majúca povahu výnimky z pravidla, ktorej uplatnenie prichádza do úvahy podľa toho, aký argumentačný priestor súd prvej inštancie úplnosťou svojej argumentácie odvolaciemu súdu ponechá) je síce súčasťou úpravy slovenského civilného procesu už pred čias nadobudnutia účinnosti C. s. p. (tu por. § 219 ods. 2 O. s. p.), v rámci rekodifikácie však zákonodarca do zákona výslovne zanesol aj to, čo v skoršom čase šlo (a bolo nutné) vyvodiť z logiky úpravy a jej účelu a čoho podstatu možno vyjadriť tak, že možnosť praktického prevzatia argumentácie súdu prvej inštancie odvolacím súdom nezbavuje odvolací súd hoc aj len veľmi stručne a úmerne okolnostiam konkrétného prípadu reagovať na argumentáciu z odvolania (prínavnejšie tak, že sa poukáže na tie odvolacie námietky, ktoré sú iba opakovaním už súdom prvej inštancie neprijatej argumentácie, ku ktorej však takýto súd zaujal adresné stanovisko, na ktorom ani súd rozhodujúci o odvolaní nevidí dôvod nič meniť alebo aspoň zrozumiteľne vysvetlí, prečo táto bola bez právneho významu a v prípade iných námietok odvolací súd ozrejmi, prečo spôsob nazerania na posudzovaný problém neboli spôsobilé ovplyvniť). Tým samozrejme nie je myslené, že odvolateľovi musí byť dané za pravdu, ale že musí dostať objektívne zrozumiteľnú odpoveď na svoj špecifický argument.

21. Pretože odvolací súd v prejednávanej veci nezaujal k otázkam urobeným súčasťou odvolania žalobcu žiadne konkrétne stanovisko, ale len I. zopakoval žalobcom (v tom čase odvolateľom) neprijímané argumenty súdu prvej inštancie; II. vôbec sa nevysporiadal s argumentom opakovaných zmien v procesnej obrane žalovanej (majúcim z pohľadu vierohodnosti tvrdení tejto strany sporu nepopierateľný význam); III. ku kľúčovej procesnej námietke, týkajúcej sa krátkosti času medzi predložením vyjadrenia žalovanej s ďalšími listinami, ich poskytnutím (či prínavnejšie pokusom tak urobiť) žalobcovi a vykonaním pojednávania skončeného rozsudkom v neprospech žalobcu zaujal objektívne neakceptovateľný názor, prakticky degradujúci § 115 ods. 2 O. s. p. na obsoletné ustanovenie (v ktorom prípade nejde inak, než prisvedčiť žalobcovi, že ak má mať takáto úprava význam, nemôže sa týkať len „holého“ predvolania, ale musí byť použitá na vytvorenie strane sporu reálnej možnosti reagovať na argumentáciu jej procesného súpera); IV. nepokúsil sa zhojiť žalobcom namietané nedostatky v postupe súdu prvej inštancie ani prejednaním veci ním samotným na pojednávaní a V. v argumentácii na podporu rozhodnutia súdu prvej inštancie sa dopustil tiež opravnými súdmi pomerne často vytýkaného pochybenia, spočívajúceho v dosadení na miesto konkrétnych (a jasne identifikovaných) dôkazov, nasvedčujúcich rovnako konkrétnym (a pre rozhodnutie podstatným) skutkovým zisteniam, len všeobecnej a podstatu zahmljújúcej formulácie „o vykonanom dokazovaní“, vylučovalo to (podľa názoru tentoraz vec prejednávajúceho senátu 3 C najvyššieho súdu) akýkoľvek iný záver dovolacieho súdu než ten, že v tomto prípade došlo k zaťaženiu konania pred odvolacím súdom tvrdenou zmatečnosťou vadou podľa § 420 písm. f/ C. s. p. a dovolanie musí byť z tohto dôvodu nielen prípustné, ale tiež dôvodné. Absencia korektného vysporiadania sa odvolacieho súdu v jeho

rozsudku s takými odvolacími námietkami, ktoré bez ďalšieho nejde označiť za nepodstatné, resp. aj pre prípad ich naozajstnej nepodstatnosti chýba argumentácia spôsobilá presvedčiť, prečo je to tak, je totiž tak závažným nedostatkom rozhodnutia (a zásahu do procesných práv strany sporu), ktorého intenzita zakladá (až) porušenie práva na spravodlivý súdny proces.

22. Dovolacím súdom konštatovaná procesná vada zmätočnosti uvedená v ustanovení § 420 písm. f/ C. s. p. zakladá prípustnosť dovolania; zároveň je však tiež dôvodom, so zreteľom na ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie bez ďalšieho zrušiť. Do úvahy v takomto prípade preto neprichádza žalobcom zjavne preferovaný dovolací návrh na zmenu dovolaním napadnutých rozsudkov nižších súdov (keďže dovolací súd nemôže pre účely prípustnosti dovolania výskyt vytýkanej zmätočnosti konštatovať a zároveň pristúpiť k vlastnému rozhodnutiu, ktorým by otázky nastolené v konaní pred nižšími súdmi riešil s konečnou platnosťou). Rozhodovacia prax najvyššieho súdu sa pritom už do 30. júna 2016 ustálila na tom, že ak v konaní došlo k procesnej vade zmätočnosti znemožňujúcej strane realizáciu jej procesných oprávnení, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší bez toho, aby sa zaoberal správnosťou právnych záverov, na ktorých spočíva zrušované rozhodnutie súdu (1 Cdo 44/2015, 2 Cdo 111/2014, 3 Cdo 4/2012, 4 Cdo 263/2013, 5 Cdo 241/2013, 6 Cdo 591/2015, 7 Cdo 212/2014, 8 Cdo 137/2015) a na tom zotrváva rozhodovacia prax najvyššieho súdu aj po nadobudnutí účinnosti predpisov tvoriacich súčasť rekodifikácie slovenského civilného procesu (2 Cdo 5/2018, 3 Cdo 146/2018, 8 Cdo 70/2017). Dovolací súd preto ani v tomto prípade (hocako by sa mohlo zdať, že po zrušujúcom náleze ústavného súdu túto možnosť nemal) neposudzoval dovolanie z hľadiska opodstatnenosti argumentácie majúcej väzbu na riešenie právnych otázok (čo sa týkalo ako predčasnosti úvah na tému prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 C. s. p., tak aj jeho prípadnej dôvodnosti v zmysle § 432 rovnakého zákona).

23. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 C. s. p.). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 C. s. p.). Najvyšší súd v súlade s týmito ustanoveniami preto zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie, majúci za to, že náprava zrušením len rozhodnutia odvolacieho súdu je v tomto prípade možná i postačujúca (§ 449 ods. 2 C. s. p.) a vychádzajúc z toho, že tým, komu bolo namieste pričítať dovolaním vytýkanú vadu zmätočnosti bol len odvolací súd (s povinnosťou reagovať na zákonom ustanovené skutočnosti, ktorú si ale nesplnil).

24. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 C. s. p.). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 C. s. p.).

25. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.